

3 пати. Сето ова говори дека темата на Симпозиумот беше мошне разновидно обработена од повеќе области, а одделните реферати третираа интересна проблематика.

Дискусијата беше отворена, и конструктивна. Иако некои дискусии делумно се повторуваа, може да се заклучи дека по одделни прашања, таа претставуваше значаен прилог во расветлувањето на настаните од периодот на Преродбата. Дискусијата исфрли повеќе нови проблеми од областа на историографијата и другите хуманитарни науки, кои во иднина треба да бидат предмет на нови истражувања. Посебно се истакна дека голем број материјали за одделни историски настани сè уште не се проучени, бидејќи архивите во некои странски земји, во коишто можат да се најдат драгоцените документи за нашето минато, сè уште се затворени.

При расветлувањето на проблемите од областа на културата се истакна потребата да се пристапи кон подробно проучување на музичката култура и културните прилики во целина, во времето на македонската национална преродба.

Особено место дискусијата оддели на сестраното расветлување на самиот поим на Преродбата, нејзините почетоци, вре-

метраење и димензии, нејзините фази и нивни карактеристики. Посебно беа нагласени импулсите во првите фази на Преродбата што доаѓаа од манастирот Зограф, од Света Гора и од другите манастири и оставија порака за уште потемелно расветлување на оние поттици од манастирите.

Сумирајќи ги резултатите од тридневната работа на Симпозиумот, Организациониот одбор во состав: акад. Љубен Лапе, претседател, проф. д-р Ристо Кангарџиев, потпретседател, акад. Михаил Апостолски, доп. член Манол Пандевски, д-р Глигор Тодоровски, д-р Владо Картов, Благој Стоичовски, проф., секретар, Трајковски, м-р Александар Трајановски, научен секретар и Благој Стојчовски, проф., секретар, со задоволство констатира дека во потполност се исполнети надежите и очекувањата од овој Симпозиум.

Целта на овој научен собир беше да ја расветли Преродбата од повеќе аспекти, да дообјасни многу настани од тој период кои сè уште не беа доволно расветлени, и да проучи едно време од тешкото минато на македонскиот народ кое е мошне важно за неговото просветно и културно буђење и издигнување.

Благој СТОИЧОВСКИ

МЕГУУНИВЕРЗИТЕТСКА СОРАБОТКА

ПРЕСТОЈ НА ГРУПА СТУДЕНТИ И НАСТАВНИЦИ ОД УНИВЕРЗИТЕТОТ „КИРИЛ И МЕТОДИЈ“ — СКОПЈЕ ВО СССР

Врз основа на договорот за размена на студенти меѓу универзитетите Ленински комсомол

во Воронеж (СССР) и „Кирил и Методиј“ во Скопје група од еден професор, еден асистент и

17 студенти по историја и географија престојуваше од 11 до 31 мај 1977 година во СССР. Гостувањето на студентите — историчари се одвиваше според програмата усвоена од ННСГ за историја, која потоа беше испратена како предлог — програма до домаќинот во Воронеж. Во текот на тринеделниот престој во СССР студентите ислушаа одбрани предавања на неколку советски професори. Предавањата беа содржајни и корисни за студентите. Преку нив и со прашањата што им беа поставувани на предавачите студентите се запознаа со „Државното устројство на федеративниот систем во СССР“, потоа со „Развитокот на Славјановедението во СССР во текот на 60 години на Советската власт“, „Основните проблеми на културната револуција во СССР Периоди и етапи на нејзиниот развитокот „Развитокот на народното стопанство во СССР“. На овие предавања се прикажаа постигањата на СССР во текот на шестте децении на Советската власт т.е. беа поврзани со прославата на 60-годишнината од Великата октомвриска социјалистичка револуција.

Покрај ова беа водени корисни разговори во Ректоратот на Универзитетот и во Деканатот на Историскиот факултет. Студентите останаа задоволни и од објаснувањата што ги даваа стручните, педагошките и туристичките водичи при посетата на музеите, на галериите и на спомениците.

Првиот ден од престојот во СССР беше искористен за посетата на Киев. Тоа е град од 2.200.000 жители. Тука беа посе-

тени црквата Св. Софија, подземните пештери на Киевската лавра и некои други споменици. Импресионира фактот за големи-те пространства на култивирано зеленило во рамките на градскиот реон.

Наредниот ден групата пристигна во Воронеж град со над 800.000 жители. Домаќините се погрижиле да биде организиран еден многу срдечен пречек почнувајќи од железничката станица па до домот во кој беше сместена групата. Воронеж, градот домаќин ги покажа своите постигања во повоениот период. Воронежани, како и жителите на Ленинград, Москва, Киев и други места постигнале многу забележителни успеси во обновата на стопанството, во изградбата на комуникациите и на станбениот фонд, како и во урбанизацијата на градските квартави. Во текот на престојот во Воронеж групата посети една детска градинка каде што нејзините воспитаници организираа посебна приредба за своите гости, потоа беше посетен Архивот на Воронежката област месноста „Камена степа“ каде што беше запознат начинот на создавање на плодно земјиште одземано од прегратките на руската степа. Исто така беше посетен и Музејот на родниот крај каде што преку експонатите беа претставени флората, фауната и материјалната култура на еден претежно степски предел. Интересно доживување беше и возењето со брод низ Воронежкото водохранилиште што всушност претставува едно големо вештачко езеро.

На 22 — 23 мај домаќините организираа посета на градот Пав-

ловск. Тука беше извршена посета на едно педагошко училиште и во сеќавање остана многу срдечниот прием. Исто така беше посетена и многу познатата руска река Дон.

На 24 мај беше одржана средба во Декантот на Историскиот факултет каде што се изнесоа впечатоците од посетата на градот домаќин Воронеж. Истиот ден вечерата, по многу срдечното испраќање од страна на домаќините групата замина за Москва.

Од 25 до 27 мај траеше посетата на Москва. Тука беа посетени Ломоносовиот универзитет, Мавзолејот на Ленин на Црвениот плоштад, потоа Музејот на Ленин, беше разгледана и Панорамата на Бородинската битка во Москва и некои други споменици. Групата беше импресионирана од богатството на експонатите и од стручната поставка на гореспоменатите музеи и споменици.

На 27 мај групата отпува за Ленинград каде што престојуваше до 30 истиот месец. Студентите беа восхитени од културното наследство и од културно-историските споменици на градот во кој беше центарот на Големата октомвриска социјалистичка револуција и градот кој одолеа на тригодишната блокада на фашистичките агресори во текот на Втората светска војна (1941 — 1944).

Во овој град беа посетени Ермитаж, Смолни — објект во кој беше сместен штабот на Револуцијата, крстарицата Аврора од каде што беа дадени сигналите за почетокот на Револуци-

јата, Зимскиот дворец, Петровиот дворец и Пискаревское мемориално кладбиште каде што се закопани 470.000 жртви од блокадата на Ленинград. Вонредно силен впечаток остави начинот на оддавање на пиетет на жртвите во одбраната на градот од фашистите, а тоа може да се забележи на сите такви споменици во СССР. Покрај ова беа посетени и некои други споменици.

Патувањето на групата заврши со враќањето во Москва на 31 мај што беше искористено за повторно разгледување на градот.

По едно такво напорно и возбудливо патување скопските студенти се вратија дома побогати со знаења, со зголемено искуство во работата и со проширен круг на пријатели.

Давајќи резиме за резултатите од теренската настава неизоставно треба да се кажат убави зборови и за нејзината организација. Групата беше пречекана и испратена топло и срдечно. Домаќинот беше постојано присутен, па дури и на кино и театарски претстави, како и на други приредби. Неговата грижа за групата студенти ги надминуваше рамките на куртоазното гостоприемство.

На крајот може да се укаже на корисноста на ваквиот вид теренска настава, но со напомена да се преземат мерки околу стручната подготовка на студентите што се предвидени за престој во СССР.

ПРЕСТОЈ НА ГРУПА СТУДЕНТИ ОД ВОРОНЕЖ — СССР Во ЈУГОСЛАВИЈА

Група од 2 професора и 15 студенти од Историскиот и Географскиот факултет во Воронеж престојуваше во Скопје и некои градови во Југославија од 18 септември до 9 октомври 1977 година. Студентите од СССР беа гости на Универзитетот во Скопје и нивниот престој во Југославија се одвиваше според една однапред утврдена програма и според одредбите на договорот за размена на студенти меѓу универзитетите во Скопје и во Воронеж.

На вториот ден од својот престој, групата студенти по историја и географија предводени од проф. Поротил Михаил Леонтович, заменик проректор на Универзитетот во Воронеж и проф. Бержној Александар Василевич, имаше средба со професори и студенти по историја и географија во семинарот по историја на Филозофскиот факултет во Скопје. Во текот на подолгиот разговор проф. д-р Горѓин Старделов, декан на Филозофскиот факултет во Скопје, ги запозна гостите со наставно-воспитната работа на Филозофскиот факултет во Скопје. По приемот гостите од Воронеж ја разгледаа семинарската библиотека при ННСГ за историја. Наредните денови советските студенти по историја и географија беа примени од проф. д-р Бранко Трпеновски, ректор на Универзитетот во Скопје.

Во текот на својот престој во Скопје студентите ислушааа повеќе предавања од историјата на македонскиот народ и на југосло-

венските народи. Освен тоа советските гости го посетија Земјоделско-индустрискиот комбинат „Скопско поле“, Алкалоид, потоа беа водени во Историскиот музеј на Македонија, во Музејот на современата уметност, во Народната и универзитетската библиотека, во црквата Св. Спас и во с. Нерези во манастирот Св. Пантелејмон. Студентите од СССР посетија уште две установи и тоа Институтот за национална историја каде што беа многу добро пречекани и водеа долги разговори за разните прашања од подрачјето на науката и работата на споменатата институција, и во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во која најповеќе стана збор за тоа како се одвива наставниот процес во ова училиште.

Студентите од СССР преку предавањата на акад. проф. Љубен Лапе, на проф. д-р Воислав Кучевски, на проф. Анатолиј Дамјановски, на м-р Никола Чинго и некои други се запознаа со историјата на македонскиот народ од XIV век до 1917 година, потоа со Октомвриската социјалистичка револуција и подемот на револуционерното движење на народите на Југославија, со борбата на народите на Југославија против фашизмот, со СКЈ и неговата дејност во современиот свет, со некои особености во социјалистичкиот развој на СФРЈ и со научно-техничкиот прогрес и развојот на образовниот систем во СФРЈ. Некои од предавањата заедно со одговорите на прашањата беа преведувани на руски јазик

во зависност од обезбедувањето на преведувач.

По 11 — дневниот престој во Скопје советските студенти во придружба на предавачот м-р Станко Станковски, заминаа за Охрид каде што им беа одржани предавања за спомениците на архитектурата во Охрид, потоа за археолошките споменици и другите знаменитости и културно-историски споменици во Охрид и неговата околина.

На 2 октомври, по вркањето од Охрид, гостите од СССР заминаа од Скопје за Дубровник пак во придружба на предавачот м-р

Станко Станковски. Таму тие беа запознати со историјатот за постанокот и развојот на градот Дубровник и ги посетија музеите и другите културно-историски споменици на градот.

Од Дубровник групата замина за Белград на 5 октомври 1977 година. Во главниот град на Југославија тие останаа до 9 октомври. Притоа го посетија Универзитетот во Белград каде што ислушаа некои предавања и ги разгледаа културните уставови и културно-историските споменици во градот.

М-р Кочо СИДОВСКИ

ЗА ИЗЛОЖБАТА „НИКОЛА КАРЕВ И НЕГОВОТО ВРЕМЕ“

Годинава се навршуваат 100 години од раѓањето на македонскиот социјалист и револуционер Никола Карев (1877 — 1905). На тој повод, во нашата Република беа одржани повеќе одбележувања, меѓу кои и изложбата на тема „Никола Карев и неговото време“ во организација на Историскиот музеј на Македонија од Скопје и Републичкиот одбор при ССРМ. Изложбата беше на свечен начин отворена во просториите на музејскиот комплекс на „Музеите на Македонија“ во Скопје на 10. XI. 1977 година во присуство на највисоките политички раководители, културните и на други работници од Републиката.

Изложбата опфаќа животот и делото на Никола Карев како и настаните во неговото време и потоа, преку презентирање на музејски експонати: фотографии, документи, предмети и друг визуелен материјал.

Најпрвин поместуваме некои од тезите на музеолошката концепција, и тоа по паноните:

— Уводниот текст за Никола Карев и за генерацијата на која и припаѓал и тој;

— Портретот на Никола Карев со мислата „... Да не чекаме слобода нигу од Грците, нигу од Бугарите, а самите ние Македонците да се бориме за наша Македонија...“

— Карта на Македонија со географско-етничките граници во почетокот на XIX век;

— Турскиот терор во Македонија кон средината на XIX век. Семејството Каревци побарало спас со бегство од с. Селце во Крушево. Школувањето на Никола Карев и родната куќа во Крушево;

— Заминувањето на Никола Карев на печалба во Софија. Станал член на Македонската социјалистичка група на Васил Гла-